

Rok 1982

Generálna línia budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti je základom ďalšieho hospodárskeho a sociálneho programu KSC na ďalšie roky 7. päťročnice.

Vo všetkých odvetviach národného hospodárstva je nutné lepšie zhodnocovať a racionálnejšie využívať všetky druhy palív a energie, materiálov a surovín, jeho jestvujúce základné fondy a pracovné sily. Prvoradú pozornosť venovať zvyšovaniu kvality a technickej úrovne výrobkov, lepšiemu zhodnocovaniu vynakladaných hmotných prostriedkov a ľudskej práce.

Ďalej zdokonaľovať plánovité riadenie národného hospodárstva, ako jedného z hlavných nástrojov riešenia úloh ďalšieho sociálneho rozvoja. Na všetkých stupňoch riadenia dôsledným uplatňovaním výsledkov vedecko-technického pokroku, podstatne zvýšiť úroveň výroby a rast československého národného hospodárstva, zvýšiť produktivitu práce v priemysle a jej rastom plniť plánovaný prírastok výroby. dosiahnuť to zdokonaľovaním organizácie práce a výroby, ďalším zvyšovaním techniky a prehĺbovaním medzinárodnej del'by práce a rozvojom sociálneho súťaženía spoločenskej výroby a dosiahnutej produktivity práce.

Náročný program hospodárskeho rozvoja vyžaduje jednotný cieľ a uvedomelý postup, aktivitu a angažovanosť všetkých občanov našej vlasti.

Podnebie

Rok 1982 sa vyznačoval nadmerne chladným a daždivým počasím. Zimné obdobie bolo sprevádzané stredne výdatným snežením. Teplota sa pohybovala v rozmedzí 6°C – 19°C, najchladnejším dňom bol 17. január 1982 s nameranou teplotou -19°C. Prvý sneh na končiaroch Malej Fatry sa objavil 16. novembra. Jarné a letné mesiace boli nadmerne daždivé a hladné, čo nepriaznivo pôsobilo v poľnohospodárstve pri zbere objemových krmovín, jarných prácach, predĺžením žatevných prác do chladnejších letných dní, čím boli podstatne zvýšené finančné náklady na dosušenie obilia.

Jesenné mesiace október a november z hľadiska vodných zrážok a teploty boli najhoršie. Nepriaznivo pôsobili na zber plodín a krmovín z 2. a 3. kosby. Sústavné dažde mali trvanlivosť viac dní, prípadne celé týždne v mesiacoch. Celkove rok 1982 hodnotím z hľadiska poľnohospodára ako rok vegetačne veľmi náročný a hospodársky nákladný.

Obyvateľstvo

V roku 1982 bolo zaznamenané mierny vzostup narodenia detí oproti predošlému roku. Počet narodených detí 66 z toho 37 chlapcov a 29 dievčat. Počet zomretých občanov 37 z toho 26 mužov a 11 žien. Prirodzený prírastok občanov robil 29. Na matričnom obvode vo Varíne bolo uzavretých 63 sobášov, z toho bez cirkevného obradu 5.

Významné osobnosti v obci

Dňa 12. mája 1982 zomrel vo veku 74 rokov pán František Skutecký.

Menovaného občana chcem spomenúť ako zanieteneho a nadaného učiteľa hudby - husle, kontrabas, violončelo a divadelného herca osvety Matičného spolku vo Varíne. Za svojho pôsobenia ako učiteľ hudby, neskôr člen Osvetovej besedy naučil mnoho občanov hrať na hudobné nástroje a priviedol ich k divadelnej práci na javisku. Jeho hudba znela tiež pri oslavách štátnych a výročných sviatkov v kostole vo Varíne. Ďalej spomínam, že ako živnostník potravinárskeho obchodu bol v rokoch 1930 - 1934 jediný bez židovského pôvodu.

Dňa 10. novembra 1982 zomrel vo veku 73 rokov pán Viktor Chladný, učiteľ a riaditeľ ľudovej školy vo Varíne. Po dobu svojho života zastával rôzne funkcie v ľudovej správe a bol jeden zo zakladajúcich členov Revolučného národného výboru v povojnových rokoch vo Varíne. Za 1. svetovej vojny sa zúčastnil odboja v SNP.

Politický a verejný život v obci

Dobré výsledky práce Osvetovej besedy hodnotili občania veľmi kladne najmä za prevádzané relácie cez miestny rozhlas so svojim pravidelným vysielaním „Informácie pre Vás, občania“. Okrem krátkych spomienok na kultúrno-politické výročia a štátne sviatky informovala OB a pripravovaných podujatiach v obci 2 týždne dopredu. Ďalej boli oznamované drobné správy z oblasti jubileí a krstných menín významných a popredných občanov a osobností štátnych a spoločenských orgánov. Rozhlasové relácie boli spestrené ukázkami modernej hudby. Osvetová beseda pre občanov zorganizovala rôzne kultúrne podujatia zamerané na zvyšovanie výchovy a vzdelávanie. Významnejšie podujatie spomeniem v krátkom prehľade nasledovne:

Hudobno - literárne pásmo venované 34. výročiu Víťazstva československého pracujúceho ľudu v roku 1948, ktoré bolo vysielané 26. februára 1982.

Ďalšou významnou spomienkovou udalosťou bola prednáška Emila Cvachu o našom rodákovi a vlastencovi a národnom buditeľovi - Jozefovi Martinčekovi.

Jozef Martinček je súčasnej mladej generácii málo známy, hoci patril medzi popredných buditeľov na prelome nášho storočia. Narodil sa vo Varíne 14. augusta 1855 z chudobných roľníckych rodičov. Po štúdiách na gymnáziu v Žiline ukončil bohoslovie v Banskej Bystrici. Ako kňaz ťažko znášal utláčanie a maďarizáciu slovenského ľudu a vytláčanie slovenského jazyka z vedomia obyvateľstva. Ako farár a riaditeľ školy v Lopeji a Dolnej Lehote na Horehroní, zaviedol vyučovanie zo slovenských učebníc. povzbudený úspechom medzi ľuďom založil expozinúru - záložňu banky Fatra, ďalej Potravínarský spolok a Mliekárenské družstvo.

Pre národno - uvedomovacie snahy medzi ľuďom sa stal vtedajším maďarským úradom nežiadúci a vyslúžil si trvalé prenasledovanie. Viackrát ho pre národnú buditeľskú prácu obžalovali ako pansláva a obvinili z protištátnej činnosti. Mnoho trpel telesne a duševne od sústavného prenasledovania úradu, preto odišiel v roku 1904 do USA. Tam spolupracoval s významnými Slováckmi: Murgašom, Pajdušákom a ďalšími slovenskými národovcami. bol spoluzakladateľom spolku Slovenská liga v Amerike. Programom tohto spolku bola starostlivosť o kultúrny život Slovákov v Amerike, podpora národného povedomia Slovákov v starej vlasti.

Rodák Martinček sa zapojil do aktívnej novinárskej činnosti. V Amerike si krajanovia Martinčeka veľmi obľúbili pre jeho úprimnosť, dobrosrdečnosť a pracovitosť. Zakladal školy a nabádal študentov, aby čítali Hviezdoslava, Kukučina a ďalších revolučných básnikov a spisovateľov.

Zomrel 13. februára 1937 v Syracuse v USA vo veku 83 rokov. Martinčekova túžba, aby bol pochovaný v rodnej zemi, sa nespĺnila.

Ďalším významným podujatím OB bol tematický večer pre občanov Varína a obvodu Terchová „Bratislava včera, dnes a zajtra“.

Medzi občanov zavítali: architekt mesta Ing. Miloš Gašparec, riaditeľ MM Dr. Šimon Jančo a vedúci Kultúry NVB Dr. Jozef Pokorný. Na večere bol prítomný tajomník OV KSS Dr. Štefan Martoň Csc.

Menovaní hostia oboznámili našich občanov s minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou nášho hlavného mesta Slovenska. Ďalej kladne ocenili značný záujem občanov dozvedieť sa o hlavnom meste čo najviac.

Ďalšiu činnosť Osvetovej besedy vo Varíne uvediem v skratke a spomeniem tieto dôležité akcie:

1. Rozhlasový novoročný prejav predsedu MNV Ivana Androviča.
2. Kvízový večer na tému „Víťazný február pre SZM“

3. Posedenie s babičkami z príležitosti MDŽ a rozdanie darčiekov.
4. Beseda o horolezeckej expedícii „Himaláje 1981“
5. Prednáška - história a pamiatky obce Varín 5. - 6. časť
6. Prednáška lekára na tému: Výchovné ťažkosti a zlozvyky detí v predškolskom veku.
7. Súťažný kvíz o NDR na tému: Poznávame krajinu našich priateľov.
8. Zábavné odopoludnie pre deti na tému: Kapitoly slušného správania.
9. Beseda pri partizánskej vatre: Stretnutie troch generácií s účastníkmi SNP.
10. Tematický večer 65. rokov od VOSR.
11. Relácia v rozhlase k 60. výročiu vzniku ZSSR.
12. Beseda s občanmi o Hrdinovi SNP kpt. Ladislavovi Pfliegelovi - rodákovi z Varína.

Kultúrny život v miestnej časti obce Nezbudská Lúčka bol OB naviazaný na úspešné relácie a prednášky z minulých rokov a preto uvádzam tie dôležitejšie:

1. Mládežnícky kvíz na tému : Víťazný február.
2. Beseda s občanmi na tému : Horolezecká expedícia do Himalájí.
3. Májová veselica s kultúrnym programom členov SZM.
4. Prednáška na tému : Kniha - konta televízia pre občanov.
5. Beseda členov Červeného kríža a SZM na tému: Môj obľúbený časopis.
6. Posedenie so starými občanmi na tému: U nás nikto nie je sám.

Klub dôchodcov

Významnou udalosťou v obci, za účasti vedúceho odboru soc. vecí ONV JUDr. Petra Cigánika a členov komisií ONV a MNV bol 27. júla otvorený Klub dôchodcov. Týmto sa splnila jedna z úloh volebného programu.

V prejave k občanom a dôchodcom predseda MNV vo Varíne Ivan Androvič medzi iným spomenul, že je to v poradí tretí klub dôchodcov v Žilinskom okrese. Úlohou zariadenia bude uspokojovanie záujmov, záľub a životných potrieb dôchodcov z našej obce.

Vo Varíne bolo evidovaných v roku 1982 zhruba 600 dôchodcov. Kapacita klubu je 100 miest a pozostáva z 8 miestností, z toho 2 kuchynky a 2 kúpeľne. Vedúcou klubu bola ustanovená Katarína Schmidtová - rodáčka z Varína. Dôchodcovia v dobe od 14.00 do 19.00 hodiny majú možnosť si zahrať spoločenské hry, prečítať tlač, sledovať televíziu, posediť pri oslave mením a narodením svojich priateľov.

Klub bol vybudovaný rekonštrukciou bytu po Ing. Vojtechovi Bugáňovi na lekárnou na námestí. Jedna zo zaujímavostí rekonštrukcie klubu bola, že prívod vody bol napojený už na nový varínsky vodovod.

Bytové hospodárstvo

Slovenský štatistický úrad vydal ročenku, v ktorej bola uvedená publikácia výsledkov sčítania v ČSSR k 1. novembru 1980, počty domov, bytov a ukazovateľov kultúry bývania.

		obec Varín	mesto Žilina	okres Žilina
1.	Domy celkom	721	10 035	31 092
2.	Trvalo obývané domy	701	9 637	29 134
3.	z toho rod. domy	676	8 273	27 342
4.	z toho bytové domy	19	1 255	1 538
5.	Trvalo obývané byty	850	24 625	46 931
6.	z toho rod. domy	708	8 910	28 589
7.	z toho bytové domy	135	15 496	17 985
8.	Počet osôb na byt	4,12	3,34	3,63
9.	Priemerný počet obyt. plochy/obyv.	48,29	42,81	42,42
10.	Priemerný počet obyt. plochy/osobu	11,72	12,82	11,69

Pre obec Varín sú zaujímavé hodnoty v položkách 8, 9, 10, ktoré pri porovnaní s mestom Žilina a okresu sú dosť priaznivé. Obytná plocha 1 bytu je značne väčšia ako je priemer mesta Žiliny a okresu. Z ukazovateľa je možné posúdiť, že vo Varíne sa stavajú domy o väčších rozmerov.

Výstavba

V roku 1982 bola zahájená výstavba vodovodu, dávna túžba a potreba našich občanov. V posledných rokoch bol už kritický stav v zabezpečení pitnej vody. V letných mesiacoch pri nedostatku vody vo verejných studniach, táto bola dovážaná v cisternách z okolitých obcí, kde už verejný vodovod bol vybudovaný, Krasňany, Nezbudská Lúčka, Dolná Tižina.

V priebehu roka 1982 boli dosiahnuté veľmi dobré výsledky na úseku výstavby v akcii „Z“.

Výstavba vodovodu - 1. etapa - prestavaný objem prác	650 000 Kčs
Vybudovanie agitačného strediska č. 2 v nákladoch	317 000 Kčs
Terénne úpravy na chate Fatranka nezahrnuté do plánu výstavby	168 000 Kčs
Spolu v investičnej časti v akcii „Z“ bola vytvorená HODNOTA DIELA	1 135 000 Kčs

V investičnej časti v akcii „Z“ bola vytvorená hodnota diela za 144 385 Kčs. Okresným národným výborom odhadom výstavby v Žiline bolo vydaných pre našich občanov 5 stavebných povolení a 13 obývacích povolení.

Výstavba bytovky

Výstavba 12 bytoviek v bytovej jednotke pre občanov po uvoľnení rodinných domov na námestí od poradového čísla 6 až po 27 pre plánovanú výstavbu 3. obvodového zdravotného strediska. Bytovka je postavená na sídlisku Hrádok, jej dodávateľom bol stavebný podnik Stredoslovenské stavby nár. podnik Žilina.

Stavba bytovky bola odovzdaná ako stavba výbornej kvality a esteticky a účelovo je veľmi dobre riešená. Nasťahovanie rodín sa uskutočnilo v priebehu 9. - 10. mesiaca. Občanom s ich bytové podmienky podstatne vylepšili najmä komplexným vybavením sociálneho zariadenia bytov.

Uvoľnenie rodinných domov pre asanáciu pod výstavbu: Štefan Badura - kamenica, Karol Cvacho, Pavol Beniač, Vojtech Staník, Štefan Barica - odkúpené p. Volčkom, Marina Englová - neskôr majetok ČS štátu, Štefan Salát, Mária Harvančíková, Štefan Akantis, Alojz Verčík - odkúpené p. Remenárom, František Haluška, Vladimír a Ivan Staník, Rudolf Akantis, Vojtech Horváth, Vincent Lopusan, Ján Cvacho, Jozef Cvacho, Pavol Androvič, ostatný do vlastných postavených domov.

Výstavba miestneho priemyslu

Iniciatívou pracujúcich závodu Lom a vápenka Varín boli dosiahnuté dobré pracovné a hospodárske výsledky i napriek nepriaznivým javom súvisiacim s veľkou investičnou výstavbou a rekonštrukciou celého závodu. Plán investičnej výstavby v roku 1982 predstavoval 125,7 milióna Kčs a bol prekročený o 1 309 000 Kčs.

Budovali sa tieto objekty:

Výstavba granulovne na spracovanie odpadových vápencov pre potreby stavebníctva a poľnohospodárstva, výstavba cesty pozdĺž lanopásu, obslužná komunikácia, výstavba nového lomu Kosová, výšková kvôta 459 až 492 metrov, výstavba záv. kotolne Varín, výstavba investičného skladu, výstavba skladov základného materiálu na Polome a Vápenke.

Výstavba elektro - rozvodne Varín

Bola začatá výstavba Rozvodne 400 kw/110 kw Varín na parcele Šošinec. Objem zemných a montážnych investičných nákladov 210 miliónov Kčs. Investorom výstavby rozvodne je koncern. Investičná výstavba energetiky Slovenska Bratislava. Užívateľom rozvodne bude podnik Severoslovenské energetické závody Žilina. Dodávateľom stavebných prác je

Váhostav nár. podnik Žilina. Dodávateľom strojných a konštrukčných prác je Elektrovod koncern. podnik Bratislava a závod Elektrovod Žilina. Rozvodňa Varín je budovaná za účelom napojenia vysokého napätia elektrickej energie z jadrovej elektrárne V - 1 Jaslovské Bohunice na trasu elektrického vedenia Lískovec - Sučany.

Výstavy

Obvodná organizácia Slovenského zväzu drobnochovateľov - odbor holubársky bol poverený usporiadať Okresnú výstavu poštových holubov.

Výstava sa konala 11. a 12. decembra 1982 v zasadačke štadióna TJ Fatran Varín. Počet vystavovaných exponátov bol 230 zo 16 organizácií.

Umiestnenie podľa organizácií	1. miesto	Žilina 1
	2. miesto	Rosina
	3. miesto	Višňové
	6. miesto	Varín

Najlepších bodovacích výsledkov z varínskych chovateľov dosiahli Tibor Cvacho a Ján Bohačiak.

Telovýchova a šport

Športová činnosť v priebehu roka prebiehala obvykle tradíciami z minulých rokov. Na počesť 38. výročia SNP bol poriadaný 9. ročník Memoriálu Matúša Androviča - Pinku s kultúrno - športovým programom. Súťažilo sa v cezpoľnom behu a futbale. Veľmi dobrých výsledkov dosiahol turistický oddiel „Strateneč“ poriadal táboračky pre TOM - mládeže a deti.

Vo futbale, družstvo dospelých zaznamenalo veľký pokles vo výkonnosti. Hráči z cudzích telovýchovných jednôt v počte 9 odišli do materských oddielov a vlastných futbalistov nebol, čo bol dôsledok zanedbania výchovy mladých futbalistov.

Družstvo dospelých zostúpilo do okresnej súťaže - 2 triedy. Družstvá žiakov a dorastu súťažili v okresných súťažiach a skončili v umiestnení na popredných miestach.

Poľnohospodárstvo

V roku 1982 viac pozornosti rastlinnej výrobe ako podmieňujúceho faktoru pre rozvoj živočíšnej výroby. Veľmi nepriaznivo pôsobil na pôdny fond záber pozemkov pre investičnú výstavbu a delimitácia pozemkov pre Štátne lesy. V tomto roku bol zaznamenaný úbytok pôdneho fondu o 21 hektárov. Čiastočná náhrada za pozemok Šošinec pod výstavbu rozvodne bola nahradená rekultiváciou pasienkov do pôdneho fondu s trvalo trávnatými porastami.

Na dosiahnuté výsledky v rastlinnej výrobe nepriaznivo pôsobia vysoké finančné náklady umelých hnojív a zaorávanie maštalného hnoja. Nedostatočne sa predvádzal rozbor pôdy na kyslosť a tým nedostatočné vápnenie pôdy vápenno - chlorečnou zmesou. Nedodržuje sa časová norma podsevu d'atelovín a lucerky pre tvorbu dusíka v pôde.

Prehľad výroby a výsledkov rastlinnej výroby v roku 1982 z hektára

	plán	skutočnosť
Pšenica	3,60	3,08
Jačmeň	3,10	2,90
Raž	3,60	3,15
Ovos	2,50	1,74
Zemiaky	16,80	13,90
Kírmna repa	60,00	49,70
Repka olejnatá	20,00	11,10
Mak	5,00	2,40

Z prekladu vyplýva, že skutočné výsledky sú hlboko pod plánom a tieto nepriaznivo pôsobili na živočíšnu výrobu.

Ukazovatele užítkovosti živočišnej výroby

	Plán	Skutočnosť
Dodávka mlieka na dojniciu	2 367 l	2 289 l
Prírastky u jatočného hov. dobytká	0,509 kg	0,455 kg
U telice	0,547 kg	0,650 kg
U ošípaných	0,420 kg	0,423 kg
Odstav ciciakov na prasnicu	16,50 ks	16,75 ks
Výroba mäsa hovädzieho	1,050 metrákov	1,066 metrákov
Bravčového	4,500 metrákov	4,321 metrákov

Dojivosť na dojniciu – 2 536 litrov mlieka.

Z komplexného hospodárenia JRD Rozvoj za rok 1982 boli prijaté predstavenstvom družstva opatrenie v oblasti hnojenia, zaorávaní maštalného hnoja, podmietke a orbe, škodcom rastlín a pliesní zemiakovej.

Kladný vplyv na prírastky živočišnej výroby mali kvalitnejšie objemové krmivá hlavne dobrá kukuričná siláž a cukrovarské rezky.

Predseda MNV, kronikár obce Varín